

QUẢN TRIỆT VÀ VẬN DỤNG NGHỊ QUYẾT ĐẠI HỘI XIII CỦA ĐẢNG VÀO GIẢNG DẠY MÔN TRIẾT HỌC MÁC - LÊNIN TRONG CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC

 TRƯƠNG THỊ XUÂN HƯƠNG*

Ngày nhận: 09/7/2021

Ngày phản biện: 15/10/2021

Ngày duyệt đăng: 02/11/2021

Tóm tắt: Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam đã đưa ra quan điểm chỉ đạo: “Tu tưởng chỉ đạo xuyên suốt của toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta là kiên định và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội...”. Để tạo ra nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong giai đoạn hiện nay, việc quán triệt và vận dụng Nghị quyết Đại hội toàn quốc lần thứ XIII của Đảng vào giảng dạy môn Triết học Mác - Lênin trong các trường đại học là một yêu cầu, nhiệm vụ trọng tâm, có ý nghĩa trong việc tạo sự chuyển biến về nhận thức, thống nhất ý chí và hành động trong cán bộ, giảng viên và sinh viên, phát huy tinh thần yêu nước, ý chí tự lực tự cường, góp phần thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội.

Từ khóa: Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII; Đảng Cộng sản Việt Nam; Triết học Mác - Lênin; giảng dạy môn triết học Mác Lênin, các trường đại học

MASTERING AND APPLYING RESOLUTIONS OF THE PARTY'S XIII CONGRESS IN TEACHING MARXIST - LENINIST PHILOSOPHY IN THE UNIVERSITIES

Abstract: Resolution of the 13th National Congress of the Communist Party of Vietnam had given direction: “The guiding ideology of the entire Party, people and army is steadfastly and creatively applying Marxism-Leninism and Ho Chi Minh’s thought, steadfast in the goal of national independence and socialism...”. Creating high-quality human resources, meeting the development requirements of the country in the current period the mastery and application of the Resolution of the 13th National Party Congress in teaching Marxism-Leninism in the universities is a requirement, a central task, meaningful in creating a change in awareness, unity of will and action among staff, lecturers and students, promote patriotism, self-reliance, and contribute to the successful implementation of the Congress’s Resolution.

Key words: Resolution of the 13th National Congress of Deputies; Communist Party of Vietnam; Marxist-Leninist philosophy; Teaching Marxist-Leninist philosophy; the universities

1. Đặt vấn đề

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng là sự kiện chính trị trọng đại nhất của Đảng và của dân tộc ta trong năm 2021, diễn ra từ ngày 25/1 đến 1/2/2021, tại Trung tâm Hội nghị Quốc gia Mỹ Đình, Hà Nội và đã thành công tốt đẹp. Chủ đề của Đại hội là “Tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh; khơi dậy ý chí và quyết tâm phát triển đất nước, phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc kết hợp với sức mạnh thời đại; tiếp tục đẩy mạnh toàn diện, đồng bộ công cuộc đổi mới; xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc, giữ vững môi trường hoà bình, ổn định; phấn đấu để đến giữa thế kỷ XXI, nước ta trở thành một nước phát triển, theo định hướng xã

hội chủ nghĩa”¹, đây vừa là sự kế thừa, vừa bổ sung, phát triển Chủ đề của Đại hội XII, thể hiện đầy đủ, toàn diện, sâu sắc nhiệm vụ của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta trong thời kỳ phát triển mới của đất nước.

Trên cơ sở kế thừa và phát triển phương châm chỉ đạo của Đại hội XII, Đại hội không chỉ đánh giá kết quả 5 năm thực hiện Nghị quyết Đại hội XII của Đảng, mà còn đánh giá tổng quát tình hình đất nước qua 35 năm đổi mới và rút ra những bài học kinh nghiệm thực tiễn quý báu. Do vậy, việc vận dụng

* Trường Đại học Công đoàn

¹ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.14

Nghị quyết Đại hội toàn quốc lần thứ XIII của Đảng vào giảng dạy các môn lý luận chính trị, trong đó có giảng dạy môn triết học Mác - Lênin là một yêu cầu cấp thiết, một nhiệm vụ quan trọng hàng đầu.

2. Sự cần thiết phải vận dụng Nghị quyết Đại hội toàn quốc lần thứ XIII của Đảng vào giảng dạy Triết học Mác - Lênin trong các trường đại học

Để tạo ra nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong giai đoạn hiện nay, một nhân tố quan trọng là cần quan tâm đến vấn đề giáo dục triết học Mác - Lênin trong các trường đại học nói chung. Bởi lẽ, triết học Mác - Lênin góp phần hình thành nhân sinh quan và thế giới quan duy vật biện chứng cho sinh viên. Đặc biệt trong thời đại của khoa học - công nghệ hiện đại, của toàn cầu hóa, hội nhập và mở cửa những trào lưu và xu hướng tiến bộ đang bùng phát trên khắp thế giới thì tri thức triết học và tư duy triết học lại ngày càng có vai trò hết sức quan trọng.

Thế hệ thanh niên là thế hệ kế tục sự nghiệp cách mạng, là lực lượng chủ yếu xây dựng chủ nghĩa xã hội. Sinh viên lại là một bộ phận thanh niên có học vấn cao, sẽ là lực lượng lao động trí tuệ của đất nước, là những trí thức tương lai, thì việc giáo dục ý thức chính trị cho họ lại càng cấp thiết để mỗi hoạt động của họ hiện nay và sau này đều hướng tới sự thống nhất giữa lợi ích cá nhân và lợi ích dân tộc, lợi ích giai cấp. Nhằm cung cấp cho sinh viên thế giới quan và phương pháp luận khoa học định hướng trong hoạt động nhận thức và thực tiễn, giúp các em có thái độ đúng đắn với hiện thực, có khả năng phân tích, xử lý các vấn đề, xây dựng niềm tin khoa học vào lý tưởng cách mạng của Đảng, có lập trường chính trị vững vàng, có tinh thần trách nhiệm cao, quán triệt sâu sắc và thực hiện triệt để đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước thì việc quán triệt và vận dụng những nội dung quan trọng, cốt lõi trong Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII vào giảng dạy các môn Lý luận chính trị nói chung và triết học Mác - Lênin nói riêng càng trở nên cần thiết, có ý nghĩa cả về lý luận và thực tiễn.

Là một trong ba bộ phận cấu thành chủ nghĩa Mác - Lênin, là nền tảng lý luận và kim chỉ nam cho mọi hành động của Đảng, triết học Mác - Lênin được đưa vào chương trình đào tạo đại học và sau đại học. Đối với chương trình đào tạo đại học, sau 10

năm thực hiện dạy chương trình môn học “Những nguyên lý cơ bản của Chủ nghĩa Mác - Lênin” (là môn học trong đó gồm những nội dung cơ bản của ba bộ phận: Triết học Mác - Lênin, Kinh tế chính trị học Mác - Lênin, Chủ nghĩa xã hội khoa học) thì từ năm học 2019 - 2020, môn Triết học Mác - Lênin, cùng với các môn Kinh tế chính trị học Mác - Lênin, Chủ nghĩa xã hội khoa học, đã được đưa vào giảng dạy trở lại với tư cách từng môn học độc lập.

3. Nội dung quán triệt Nghị quyết Đại hội toàn quốc lần thứ XIII của Đảng vào giảng dạy Triết học Mác - Lênin

Có thể thấy, triết học Mác - Lênin không phải là môn học cung cấp kiến thức về các giải pháp khoa học, công nghệ cũng như không trực tiếp sản xuất ra của cải vật chất, không trực tiếp thực hiện sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa cho nên việc làm cho sinh viên nhận thức đúng đắn về vai trò của triết học Mác trong đời sống xã hội là yêu cầu tất yếu của việc giảng dạy môn triết học Mác - Lênin. Bởi vậy, trong quá trình giảng dạy, giảng viên giảng dạy triết học nói riêng và các môn lý luận nói chung cần thường xuyên cập nhật thông tin về các sự kiện đang diễn ra hàng ngày, hàng giờ trên mọi lĩnh vực, ở trong nước cũng như quốc tế để đưa vào bài giảng của mình, làm cho bài giảng thêm phong phú, sinh động, đồng thời làm sinh viên thấy tính thực tiễn của các môn lý luận chính trị cũng như tạo được hứng thú trong học tập cho sinh viên.

Việc vận dụng nội dung Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng vào bài giảng là một yêu cầu cấp thiết đối với mỗi giảng viên, thông qua Nghị quyết, vai trò nền tảng lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin cũng được chứng minh một cách sáng tỏ hơn, đồng thời nó cũng có ý nghĩa to lớn trong việc tạo sự chuyển biến sâu sắc về nhận thức, thúc đẩy quá trình hiện thực hóa Nghị quyết trong cuộc sống.

Trong phạm vi bài viết, tác giả nêu lên một số nội dung trong Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII của Đảng có thể vận dụng vào giảng dạy môn Triết học Mác - Lênin.

Đối với Chương 1 - Khái niệm về Triết học và Triết học Mác - Lênin: khi nói về vai trò của Triết học Mác - Lênin trong đời sống xã hội, chúng ta cần nêu lên nhận định của Đại hội XIII về thời đại và khẳng định những giá trị bền vững của Triết học Mác - Lênin. Đó là, trong Báo cáo của BCHTW khóa XII

về các văn kiện trình Đại hội XIII của Đảng chỉ rõ: “Trong những năm tới dự báo tình hình thế giới và khu vực tiếp tục có nhiều thay đổi rất nhanh, phức tạp, khó lường. Hòa bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế lớn, song cũng đứng trước nhiều trở ngại, khó khăn, thách thức. Toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế tiếp tục tiến triển, nhưng cũng đang bị đe dọa bởi sự trỗi dậy của chủ nghĩa dân tộc cực đoan, cạnh tranh chiến lược, cạnh tranh kinh tế, chiến tranh thương mại diễn ra gay gắt. Do tác động của đại dịch Covid-19, thế giới rơi vào khủng hoảng nghiêm trọng nhiều mặt. Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư phát triển mạnh mẽ, tạo đột phá trên nhiều lĩnh vực, mang đến cả thời cơ và thách thức đối với mọi quốc gia. Các nước điều chỉnh chiến lược và phương thức phát triển nhằm thích ứng với tình hình mới. Khu vực Châu Á - Thái Bình Dương tiếp tục có vị trí chiến lược ngày càng quan trọng. Tại Đông Nam Á, môi trường an ninh, tranh chấp chủ quyền trên biển Đông còn diễn biến phức tạp. Biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh và các vấn đề an ninh phi truyền thống khác, nhất là an ninh mạng, ngày càng tác động mạnh mẽ, nhiều mặt, đe dọa nghiêm trọng đến sự phát triển ổn định, bền vững của thế giới, khu vực và đất nước ta”². Như vậy, thời đại hiện nay có nhiều đổi thay, thực tiễn biến đổi nhanh, khó lường, chủ nghĩa xã hội hiện thực đứng trước nhiều khó khăn thách thức, khoa học, công nghệ phát triển rất nhanh, nhưng những giá trị bền vững của triết học Mác - Lênin vẫn còn nguyên ý nghĩa. Đồng thời, trong bài này chúng ta cũng cần khẳng định, cần tổng kết thực tiễn để bổ sung, phát triển sáng tạo Triết học Mác - Lênin trong bối cảnh mới, tuy nhiên phải đứng vững trên lập trường của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, vì vậy, không phải ngẫu nhiên mà trong các quan điểm chỉ đạo tiếp tục thực hiện đường lối đổi mới trong giai đoạn tới, Đại hội XIII của Đảng nhấn mạnh quan điểm thứ nhất là “Kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh;...”³

Với chương 2. Chủ nghĩa Duy vật biện chứng:

Về Quan điểm toàn diện đòi hỏi khi xem xét sự vật hiện tượng phải xem xét các mặt, các mối liên hệ của nó và phải biết được đâu là mối liên hệ cơ bản chủ yếu để từ đó nắm được bản chất của sự vật. Trong hoạt động thực tiễn, quan điểm toàn diện đòi hỏi chúng ta phải đưa ra những giải pháp đồng bộ,

sử dụng nhiều biện pháp khác nhau nhưng có trọng tâm, trọng điểm để có thể cải tạo sự vật hiện tượng một cách có hiệu quả nhất.

Trong phương hướng, nhiệm vụ nhiệm kỳ Đại hội XIII và những năm tiếp theo của Đảng đã thể hiện rõ quan điểm toàn diện: “chiến lược phát triển tổng thể của đất nước ta là đẩy mạnh toàn diện, đồng bộ công cuộc đổi mới, phát triển nhanh và bền vững đất nước; bảo đảm gắn kết chặt chẽ và triển khai đồng bộ các nhiệm vụ, trong đó: phát triển kinh tế - xã hội là trung tâm; xây dựng Đảng là then chốt; phát triển văn hoá là nền tảng tinh thần; bảo đảm quốc phòng, an ninh là trọng yếu, thường xuyên”⁴. Đảng ta cũng xác định “tập trung thực hiện đồng bộ các giải pháp để sớm hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa”⁵; “phát triển đồng bộ và tạo ra sự liên kết chặt chẽ, hiệu quả giữa các khu vực, các vùng, các thành phần kinh tế, các loại hình sản xuất kinh doanh”⁶.

Từ đó, với tư duy biện chứng, quan điểm toàn diện, Đảng ta khẳng định cần “xử lý tốt các mối quan hệ lớn: giữa ổn định, đổi mới và phát triển; giữa đổi mới kinh tế và đổi mới chính trị; giữa tuân theo các quy luật thị trường và bảo đảm định hướng xã hội chủ nghĩa; giữa phát triển lực lượng sản xuất và xây dựng, hoàn thiện từng bước quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa; giữa nhà nước, thị trường và xã hội; giữa tăng trưởng kinh tế và phát triển văn hoá, thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội, bảo vệ môi trường; giữa xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa; giữa độc lập, tự chủ và hội nhập quốc tế; giữa Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý và nhân dân làm chủ; và đặc biệt, mối quan hệ mới được đề cập bổ sung lần này là mối

² Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.30-31.

³ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.109.

⁴ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.33-34.

⁵ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.44.

⁶ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.45.

quan hệ giữa thực hành dân chủ và tăng cường pháp chế, bảo đảm kỷ cương xã hội”⁷.

Về *Quan điểm phát triển* được rút ra từ Nguyên lý về sự phát triển. Quan điểm này đã chỉ ra rằng mọi sự vật hiện tượng đều nằm trong quy luật vận động, phát triển nên khi xem xét bất kỳ sự vật, hiện tượng nào cũng phải đặt chúng trong sự vận động, phát triển, vạch ra xu hướng biến đổi, chuyển hoá của chúng. Quan điểm phát triển đòi hỏi không chỉ nắm bắt những cái hiện đang tồn tại ở sự vật, mà còn phải thấy rõ quy luật phát triển trong tương lai của chúng, phải thấy được những biến đổi đi lên cũng như những biến đổi có tính chất thụt lùi để có những giải pháp tạo điều kiện thúc đẩy sự vật phát triển theo hướng tích cực hoặc kìm hãm sự vận động, biến đổi theo hướng tiêu cực. Lý luận này đã thể hiện rất rõ trong Văn kiện XIII của Đảng.

Đại hội XIII đã không chỉ nhận thức được bối cảnh hiện tại mà còn chỉ ra xu thế của thời đại để từ đó xây dựng định hướng phát triển: “Cục diện thế giới tiếp tục biến đổi theo xu hướng đa cực, đa trung tâm; các nước lớn vẫn hợp tác, thoả hiệp, nhưng đấu tranh, kiềm chế lẫn nhau gay gắt hơn...; kinh tế thế giới lâm vào khủng hoảng, suy thoái nghiêm trọng và có thể còn kéo dài do tác động của đại dịch Covid-19. Các quốc gia, nhất là các nước lớn, điều chỉnh lại chiến lược phát triển, giảm bớt sự phụ thuộc bên ngoài, làm thay đổi các chuỗi cung ứng. Cạnh tranh kinh tế, chiến tranh thương mại, tranh giành thị trường, các nguồn tài nguyên, công nghệ, nhân lực chất lượng cao, thu hút đầu tư nước ngoài giữa các nước ngày càng quyết liệt, tác động mạnh mẽ đến chuỗi sản xuất và phân phối toàn cầu”⁸.

Đối với Chương 3: Chủ nghĩa duy vật lịch sử, có thể quán triệt và vận dụng Nghị quyết Đại hội XIII vào giảng dạy nội dung của *Quy luật quan hệ sản xuất phù hợp với trình độ của lực lượng sản xuất*: Quy luật này chỉ ra rằng lực lượng sản xuất quyết định quan hệ sản xuất, tương ứng với mỗi trình độ phát triển của lực lượng sản xuất phải thiết lập một quan hệ sản xuất phù hợp với nó. Quy luật này được thể hiện rõ khi Đại hội Đảng XIII khẳng định: “kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa là mô hình kinh tế tổng quát của nước ta trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội”⁹.

Theo quy luật này, muốn kinh tế phát triển thì quan hệ sản xuất phải phù hợp với trình độ phát

triển của lực lượng sản xuất. Có thể thấy, trình độ của lực lượng sản xuất ở nước ta hiện nay khá đa dạng, không đồng đều, nhiều trình độ. Vì vậy, quan hệ sản xuất tất yếu cũng phải đa dạng. Sự đa dạng đó thể hiện ở đa dạng trong thành phần kinh tế, do đó, phải xây dựng nền kinh tế nhiều thành phần, kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; đa dạng trong hình thức sở hữu, nhiều hình thức tổ chức quản lý, nhiều hình thức phân phối. Điều này được Đại hội Đảng XIII xác định nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở nước ta là “nền kinh tế thị trường hiện đại, hội nhập quốc tế, vận hành đầy đủ, đồng bộ theo các quy luật của kinh tế thị trường, có sự quản lý của nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa Việt Nam có nhiều hình thức sở hữu, nhiều thành phần kinh tế, trong đó: kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo; kinh tế tập thể, kinh tế hợp tác không ngừng được củng cố, phát triển; kinh tế có vốn đầu tư nước ngoài được khuyến khích phát triển phù hợp với chiến lược, quy hoạch và kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội”¹⁰.

Trong nội dung Quy luật biện chứng của cơ sở hạ tầng và kiến trúc thượng tầng: sự tác động trở lại của kiến trúc thượng tầng đến cơ sở hạ tầng trong triết học Mác - Lênin thể hiện ở chỗ tất cả các yếu tố cấu thành kiến trúc thượng tầng đều có khả năng tác động trở lại cơ sở hạ tầng, củng cố và phát triển cơ sở hạ tầng đã sinh ra nó, bởi thế cần hoàn thiện kiến trúc thượng tầng cho phù hợp với cơ sở hạ tầng. Nhận thức rõ lý luận này, Đảng ta đã cụ thể hoá trong đột phá chiến lược: “hoàn thiện đồng bộ thể chế phát triển, trước hết là thể chế phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Tập trung ưu tiên hoàn thiện đồng bộ, có chất lượng và

⁷ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.39.

⁸ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.36.

⁹ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.128.

¹⁰ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.128-129.

tổ chức thực hiện tốt hệ thống luật pháp, cơ chế, chính sách nhằm tạo lập môi trường đầu tư kinh doanh thuận lợi, lành mạnh, công bằng, thúc đẩy đổi mới sáng tạo; huy động, quản lý và sử dụng có hiệu quả mọi nguồn lực cho phát triển...¹¹. Đây đồng thời cũng thể hiện quan điểm của Đảng trong việc quán triệt lý luận về mối quan hệ giữa lý luận và thực tiễn, nội dung trên đã được “Đại hội lần này bổ sung, cụ thể hóa cho phù hợp với giai đoạn phát triển mới”...

Ngoài ra, khi nói bối cảnh lịch sử có thể vận dụng bài học kinh nghiệm mà Đại hội XIII rút ra từ thực tiễn công cuộc đổi mới, trực tiếp là 5 năm thực hiện Nghị quyết Đại hội XII là: “chủ động nghiên cứu, nắm bắt, dự báo đúng tình hình, không để bị động, bất ngờ; kiên quyết, kiên trì bảo vệ độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc đi đôi với giữ vững môi trường hoà bình, ổn định để phát triển đất nước; chủ động, tích cực hội nhập quốc tế toàn diện và sâu rộng trên cơ sở giữ vững độc lập, tự chủ, tự lực, tự cường; xử lý đúng đắn, linh hoạt, hiệu quả mối quan hệ với các nước lớn và các nước láng giềng, đánh giá đúng xu thế, nắm bắt đúng thời cơ. Phát huy hiệu quả sức mạnh tổng hợp của đất nước kết hợp với sức mạnh của thời đại; khai thác, sử dụng có hiệu quả mọi nguồn lực đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng, phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới”¹².

Khi bàn về vai trò cơ sở lý luận khoa học của triết học Mác - Lênin, chúng ta có thể vận dụng bài học kinh nghiệm mà Đại hội XIII đã rút ra. Trong đó đặc biệt là bài học kiên định và vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Về điều kiện cần thiết để nhận thức và vận dụng có hiệu quả triết học Mác - Lênin thì cần quán triệt tư tưởng “phát triển con người toàn diện, đáp ứng những yêu cầu mới của phát triển kinh tế-xã hội, khoa học và công nghệ, thích ứng với cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư. Chú trọng hơn giáo dục đạo đức, nhân cách, năng lực sáng tạo và các giá trị cốt lõi, nhất là giáo dục tinh thần yêu nước, tự hào, tự tôn dân tộc, truyền thống và lịch sử dân tộc, ý thức trách nhiệm xã hội...”¹³.

4. Một số giải pháp nhằm vận dụng hiệu quả Nghị quyết Đại hội toàn quốc lần thứ XIII của Đảng vào giảng dạy Triết học Mác - Lênin trong các trường đại học

Thứ nhất, đối với giảng viên giảng dạy môn Triết học Mác - Lênin: cần nhận thức rõ yêu cầu mà Đại hội XIII của Đảng đã nêu lên: “trong bối cảnh đất nước đang đứng trước nhiều thời cơ và thách thức đan xen, nhiều vấn đề chiến lược mới đặt ra cần phải giải quyết... đang tác động, ảnh hưởng mạnh mẽ tới đời sống kinh tế - xã hội của đất nước ta cũng như toàn thế giới. Cán bộ, đảng viên, nhân dân đang mong muốn và đặt nhiều kỳ vọng vào những quyết sách đúng đắn, mạnh mẽ của Đảng để khơi thông mọi nguồn lực, phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc kết hợp với sức mạnh thời đại, đẩy mạnh xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa gắn với phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiếp tục đà phát triển đất nước nhanh và bền vững, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”¹⁴.

Ngoài ra, giảng viên giảng dạy Triết học Mác - Lênin khi vận dụng những nội dung cốt lõi trong Nghị quyết Đại hội đảng toàn quốc lần thứ XIII còn chú trọng đến tính định hướng chính trị, giáo dục đạo đức, phong cách; rèn luyện về phương pháp tư duy, khả năng vận dụng giải quyết tình huống thực tiễn cho sinh viên nhằm phát huy tối đa khả năng lĩnh hội kiến thức của người học. Cụ thể, giảng viên giảng dạy Triết học Mác - Lênin đã sử dụng những nội dung trong Nghị quyết đại hội XIII nhằm làm rõ mục tiêu đào tạo của từng ngành để thông qua đó nhằm nhận diện, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, xuyên tạc và các thủ đoạn chống phá con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam nhằm thực hiện thành công chiến lược “đổi mới hòa bình” trên lĩnh vực chính trị tư tưởng của các thế lực thù địch với mục đích phủ định những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin; phủ nhận con đường xây dựng đất nước của Việt Nam là độc lập dân tộc gắn với chủ nghĩa xã hội. Để góp phần xóa bỏ âm mưu “tư

¹¹ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.53.

¹² Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.98.

¹³ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.136.

¹⁴ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.8-9.

diễn biến”, “tự chuyển hóa” đó đòi hỏi cung cấp thế giới quan, phương pháp luận khoa học, phương pháp tư duy biện chứng cho sinh viên - những chủ nhân tương lai của đất nước.

Thứ hai, đối với bộ môn Triết học: Tăng cường sinh hoạt chuyên môn để tiếp tục bổ sung những nội dung của giáo trình còn thiếu hoặc chưa thể hiện đầy đủ, đúng theo nội dung, tinh thần của các văn kiện được Đại hội thông qua; thay thế những nội dung không còn phù hợp, lạc hậu so với những nhận thức mới của Đảng. Bảo đảm tính chính xác, khoa học, có hệ thống và sát đúng nội dung, tinh thần, tư tưởng của các văn kiện; đảm bảo chuyển tải đến người học đạt được hiệu quả cao nhất, góp phần “tăng cường giáo dục lòng yêu nước, lòng tự hào dân tộc, truyền thống và lịch sử dân tộc, ý thức trách nhiệm xã hội cho các tầng lớp nhân dân, nhất là thanh niên”¹⁵; xây dựng con người Việt Nam “phát triển toàn diện, có sức khỏe, năng lực, trình độ, có ý thức, trách nhiệm cao đối với bản thân, gia đình, xã hội và Tổ quốc”¹⁶, thực hiện thành công chiến lược phát triển kinh tế xã hội mà Đại hội đã đề ra.

Thứ ba, để quán triệt, vận dụng hiệu quả, giảng viên giảng dạy không những phải nhận thức sâu sắc những tư tưởng, quan điểm mới mà cần phải căn cứ vào dung lượng, vị trí bài giảng, đối tượng sinh viên để đưa dung lượng, tinh thần, quan điểm, tư tưởng nghị quyết Đại hội XIII vào cho phù hợp. Đồng thời khi quán triệt, vận dụng quan điểm Đại hội XIII không được tách rời khỏi sự kế thừa các đại hội trước đó. Bởi lẽ, nghị quyết Đại hội XIII không chỉ là kết quả tổng kết 35 năm thực hiện công cuộc đổi mới mà còn kế thừa tinh thần của các đại hội trước nữa. Thực hiện điều này, việc vận dụng hiệu quả tinh thần nghị quyết Đại hội XIII vào bài giảng Triết học sẽ đạt được hiệu quả cao.

Có thể thấy rằng, đối với công tác nghiên cứu và giảng dạy các môn Lý luận chính trị nói chung, môn Triết học Mác - Lênin nói riêng trong các trường đại học, việc khẳng định lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin cũng như nhanh chóng đưa Nghị quyết của Đảng Cộng sản Việt Nam vào cuộc sống là việc làm

cần thiết, có ý nghĩa lý luận và thực tiễn, góp phần đưa Nghị quyết của Đại hội XIII của Đảng vào thực tiễn cuộc sống, mà trước hết là nâng cao nhận thức của người học và nâng cao chất lượng giáo dục hiện nay, đồng thời có ý nghĩa quan trọng trong việc tạo sự chuyển biến về nhận thức, thống nhất ý chí và hành động trong cán bộ, giảng viên và sinh viên, phát huy tinh thần yêu nước, ý chí tự lực tự cường, góp phần thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội. □

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 1, tập 2, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
2. Hội đồng lý luận Trung ương (2021), *Những điểm mới trong các văn kiện Đại hội XIII của Đảng*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Giáo trình Triết học Mác - Lênin*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.

QUÁN TRIỆT QUAN ĐIỂM ĐẠI HỘI...

(Tiếp theo trang 26)

điểm, đường lối đổi mới của Đảng, đặc biệt, Đại hội là sự kế thừa, phát triển và có bước đột phá về tư duy lãnh đạo sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và phát triển kinh tế đất nước trong điều kiện Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang diễn ra mạnh mẽ. Quán triệt quan điểm Đại hội XIII của Đảng về phát triển kinh tế có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, góp phần tuyên truyền, phổ biến, đấu tranh, bảo vệ, phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh - nền tảng tư tưởng của Đảng trong điều kiện mới; làm nền tảng nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng. □

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2015), *Báo cáo tổng kết một số vấn đề lý luận - thực tiễn qua 30 năm đổi mới (1986 - 2016)*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 1, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
3. Hội đồng Lý luận Trung ương (2021), *Những điểm mới trong văn kiện Đại hội XIII của Đảng*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
4. Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (2020), *Thông tin công tác Trường Chính trị*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
5. GS.TS. Phùng Hữu Phú, GS.TS. Lê Hữu Nghĩa, GS.TS. Vũ Văn Hiền, PGS.TS. Nguyễn Viết Thông (đồng chủ biên, 2016), *Một số vấn đề lý luận - thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam qua 30 năm đổi mới*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.

¹⁵ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.143.

¹⁶ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.231.

diễn biến”, “tự chuyển hóa” đó đòi hỏi cung cấp thế giới quan, phương pháp luận khoa học, phương pháp tư duy biện chứng cho sinh viên - những chủ nhân tương lai của đất nước.

Thứ hai, đối với bộ môn Triết học: Tăng cường sinh hoạt chuyên môn để tiếp tục bổ sung những nội dung của giáo trình còn thiếu hoặc chưa thể hiện đầy đủ, đúng theo nội dung, tinh thần của các văn kiện được Đại hội thông qua; thay thế những nội dung không còn phù hợp, lạc hậu so với những nhận thức mới của Đảng. Bảo đảm tính chính xác, khoa học, có hệ thống và sát đúng nội dung, tinh thần, tư tưởng của các văn kiện; đảm bảo chuyển tải đến người học đạt được hiệu quả cao nhất, góp phần “tăng cường giáo dục lòng yêu nước, lòng tự hào dân tộc, truyền thống và lịch sử dân tộc, ý thức trách nhiệm xã hội cho các tầng lớp nhân dân, nhất là thanh niên”¹⁵; xây dựng con người Việt Nam “phát triển toàn diện, có sức khỏe, năng lực, trình độ, có ý thức, trách nhiệm cao đối với bản thân, gia đình, xã hội và Tổ quốc”¹⁶, thực hiện thành công chiến lược phát triển kinh tế xã hội mà Đại hội đã đề ra.

Thứ ba, để quán triệt, vận dụng hiệu quả, giảng viên giảng dạy không những phải nhận thức sâu sắc những tư tưởng, quan điểm mới mà cần phải căn cứ vào dung lượng, vị trí bài giảng, đối tượng sinh viên để đưa dung lượng, tinh thần, quan điểm, tư tưởng nghị quyết Đại hội XIII vào cho phù hợp. Đồng thời khi quán triệt, vận dụng quan điểm Đại hội XIII không được tách rời khỏi sự kế thừa các đại hội trước đó. Bởi lẽ, nghị quyết Đại hội XIII không chỉ là kết quả tổng kết 35 năm thực hiện công cuộc đổi mới mà còn kế thừa tinh thần của các đại hội trước nữa. Thực hiện điều này, việc vận dụng hiệu quả tinh thần nghị quyết Đại hội XIII vào bài giảng Triết học sẽ đạt được hiệu quả cao.

Có thể thấy rằng, đối với công tác nghiên cứu và giảng dạy các môn Lý luận chính trị nói chung, môn Triết học Mác - Lênin nói riêng trong các trường đại học, việc khẳng định lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin cũng như nhanh chóng đưa Nghị quyết của Đảng Cộng sản Việt Nam vào cuộc sống là việc làm

cần thiết, có ý nghĩa lý luận và thực tiễn, góp phần đưa Nghị quyết của Đại hội XIII của Đảng vào thực tiễn cuộc sống, mà trước hết là nâng cao nhận thức của người học và nâng cao chất lượng giáo dục hiện nay, đồng thời có ý nghĩa quan trọng trong việc tạo sự chuyển biến về nhận thức, thống nhất ý chí và hành động trong cán bộ, giảng viên và sinh viên, phát huy tinh thần yêu nước, ý chí tự lực tự cường, góp phần thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội. □

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 1, tập 2, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
2. Hội đồng lý luận Trung ương (2021), *Những điểm mới trong các văn kiện Đại hội XIII của Đảng*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Giáo trình Triết học Mác - Lênin*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.

QUÁN TRIỆT QUAN ĐIỂM ĐẠI HỘI...

(Tiếp theo trang 26)

điểm, đường lối đổi mới của Đảng, đặc biệt, Đại hội là sự kế thừa, phát triển và có bước đột phá về tư duy lãnh đạo sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và phát triển kinh tế đất nước trong điều kiện Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang diễn ra mạnh mẽ. Quán triệt quan điểm Đại hội XIII của Đảng về phát triển kinh tế có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, góp phần tuyên truyền, phổ biến, đấu tranh, bảo vệ, phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh - nền tảng tư tưởng của Đảng trong điều kiện mới; làm nền tảng nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng. □

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2015), *Báo cáo tổng kết một số vấn đề lý luận - thực tiễn qua 30 năm đổi mới (1986 - 2016)*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 1, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
3. Hội đồng Lý luận Trung ương (2021), *Những điểm mới trong văn kiện Đại hội XIII của Đảng*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
4. Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (2020), *Thông tin công tác Trường Chính trị*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
5. GS.TS. Phùng Hữu Phú, GS.TS. Lê Hữu Nghĩa, GS.TS. Vũ Văn Hiền, PGS.TS. Nguyễn Viết Thông (đồng chủ biên, 2016), *Một số vấn đề lý luận - thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam qua 30 năm đổi mới*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.

¹⁵ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.143.

¹⁶ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 1, tr.231.